

Молодий комуніст

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Виходить з 5 грудня 1939 р.

Субота, 20 липня 1985 року

№ 87 (3504).

Ціна 2 коп.

ПРАВОФЛАНГОВІ ХЛІБНОЇ НИВИ

Хліборобський стан Михайла Штицького 3 роки. Проте за механізатором трьохгоднього стажу птахфабрики «Сагайдацька» Устинівського району вже закріпилася добра слава.

Кораблями плывуть у пшеницях комбайни. На набіні одного, який веде Михайло Штицько, червоний прапорець в'ється: «Кращий екіпаж». З початку жнив цей екіпаж намолотив 1093 центнери зерна.

Привітати комсомольсько-молодіжний екіпаж комбайна «Колос» у складі комбайнера Михайла Штицького, помічника Михайла Іщенко і водія Володимира Шмиги з першістю у соціалістичному змаганні приїхав на поля відділку № 3 птахфабрики «Сагайдацька» другий секретар райкому ЛКСМУ Володимир Литвин.

На фото: В. ЛИТВИН вручає вітальний лист райкому Компартії України, райкому ЛКСМУ та районному комуністичному М. ШТИЦЬКО.
Фото С. ФЕДЕНКА.

ПРЕС-ЦЕНТР ПОВІДОМЛЯЄ

ДОЛИНСЬКИЙ РАЙОН.

Перша зірочка з'явилася на комбайні переможця минулорічних жнив комбайнера колгоспу імені Щорса Володимира Полісько, який намолотив 1120 центнерів хліба нового врожаю. Він очолює комсомольсько-молодіжний екіпаж. Усього в районі працює 38 комсомольсько-молодіжних екіпажів. Для 28 їх членів це перші жнива.

Перед у змаганні жнив варів сьогодні веде комбайнер колгоспу імені Леніна Григорій Кобилов.

Комбайном СК-6 він намолотив 1636 центнерів зерна.

КИРОВОГРАДСЬКИЙ РАЙОН. По-ударному трудиться на збиранні ранніх зернових комсомольсько-молодіжний екіпаж радгоспу «Кіровський» у складі механізаторів братів Володимира і Григорія Грабенків і водія, ударника комуністичної праці Віктора Іванова. Учора на комбайні і на машині членів цього комсомольсько-молодіжного екіпажу з'явилися перші символічні зірочки. Хлопці намолотили 105 тонн зерна.

ДЕНЬ УКРАЇНИ

МОСКВА. (Телефоном). Днями для художніх колективів, котрі прибули до Москви із різних куточків нашої країни, щоб узяти участь в урочистому відкритті молодіжного форуму, був проведений День України. Присутні мають чудову нагоду знайомитися із самобутньою виконавською майстерністю любителів співу й танцю бунувальною ніжністю з національностей Радянського Союзу.

Того дня зі своєрідним звітом перед глядачами виступили українські майстри. Тепло приймали колеги програми, представлені заслуженим ансамблем танцю «Заграва» (м. Донецьк), народним фольклорним ансамблем танцю «Смерічина» (м. Вінниця), іншими колективами. Сподобалися й номери наших земляків — ансамблю «Юність» з Кіровоградського педінституту. Дні, що залишилися до фестивалю, сповнені тренувань і репетицій, головна з яких — масова — відбудеться 22 липня на стадіоні в Лужниках. Однак у гостей все ж ще є час, щоб зустрітися з московськими колегами, знайомитися з новими друзями, із видатними місцями помолоділої столиці.

Москва живе передчуттям скорого початку великого молодіжного свята, свята дружби, миру.
М. ЦУКАНОВ,
наш позаштатний кореспондент.

РОЗПОВІДАЄМО ПРО ДЕЛЕГАТА

ЧЕРВОНІ ВІТРИЛА АССОЛЬ

Скажу відверто, взявшись написати, як прийнято говорити в редакції, «тепле слово про людину», я дещо розгубилася. Ніби так просто було спілкуватися зі своєю співбесідницею, а виразити все значне про неї словами, щоб так же просто і ясно було читачам про дівчину з таким романтичним ім'ям Ассоль, виявилось нелегким завданням.

...Перше наше знайомство відбулося рік тому. Під час обласного фестивалю бійців студзагонів у селі Оникієвому Маловисківського району біля традиційного вечірнього вогнища кожен загін виступав із концертною програмою. Дійшла черга і до СЗ безкорисливої праці Кіровоградського педінституту «Факел». Міні-спектакль агіттеатру цього загону (так, саме агіттеатру) вражав усіх присутніх. Бо самодіяльних артистів із імпрізованої сцени довго не хотіли відпускати глядачі. Хто був автором цієї постановки, невідомо, але «Попелюшку» на сучасний лад саме стосовно студзагонівського життя сприйняли абсолютно всі, навіть ті, кого дівчата «згадали» дещо в сатиричному плані. Мені особисто запам'ятався стрункий елегантний принц, який вирізнявся особливо вишуканими манерами і дотепними фразами. А пізніше виявилось, що той казковий герой — командир «Факела» Ассоль Кисла. І ще мені запам'яталася її дещо незвична відповідь на прохання розповісти про загін.

— Нічого розповідати не буду, — категорично мовила дівчина — Захочете, приїдете і все побачите самі.

Ні, це було сказано абсолютно без ніяких незадоволень і аж ніяк від непривільності чи негостинності. Та і справді, якщо розібратися, які розповіді, навіть найдетальніші, мо-

жуть замінити все те, в чому переконався, побачивши на власні очі.

Згодом ми ще раз зустрілися. За кілька днів до Дня Радянської Армії і Військово-Морського Флоту у Кіровоградському обласному госпіталі інвалідів та учасників Великої Вітчизняної війни. Там члени «Факела» в урочистій обстановці передавали кошиком війнам бібліотечку і виступали з невеличким концертом. Була там, звичайно, і Ассоль.

І, нарешті, з А. Кислою — п'ятикурсницею факультету іноземних мов Кіровоградського державного педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна, делегатом XII Всесвітнього — ми зустрілися прямо в редакції.

Недавно їй запропонували взяти участь в обговоренні теми «Освіта — право, а не привілей» у політичному столі № 1 міжнародного молодіжного форуму. Ассоль як людина, яка не звикла робити будь-що абияк, до своїх сесійних турбот додала ще й підготовку до виступу на засіданні столу. І взагалі, дівчина з дитинства твердо засвоїла: якщо за щось братися, то обов'язково серйозно. Якщо до чогось прагнути, то обов'язково того добиватися. «Інакше будуть лише балачки типу «хотіла чи хотів, але не вийшло, щось завадило». Як на мене, то завадило власне небажання чогось домогтися. Чому вибрала саме педа-

гогічний, факультет іноземних мов? Інтерес до їх вивчення появився ще в школі. Першою книжкою, прочитаною в 9-му класі на мові оригіналу, стала «Прощай, зброє!» Е. Хемінгуей. Тоді довго ходила під враженням. Хоча текст був і не адаптований, і не все було ясно, стиль автора в основному зрозуміла.

Не секрет, що багатьох студентів цього факультету більше приваблює лише вивчення мов. Педагогічна сторона навчання у вузі подобається не всім. Ассоль не симпатичні такі люди. Вона не любить навіть розмови на цю тему. Бо, передусім, своє майбутнє як і взагалі педагога будь-якого фаху, вбачає тільки у вихованні учнів.

Перша практика іще раз переконала її в цьому. Рік тому до піонерів 5 «Б» класу Кіровоградської СШ № 14 прийшла нова вчителька іноземної мови Ассоль Вікторівна Кисла. Не практикантка, а вчителька. Саме так представила її унція педагога школи Марина Дмитрієва Ніколенко. Все було, як і в кожній, хто починає: і хвилювання, і зайві думки, і короткі ночі. А тут іще Марина Дмитрієва часто, як у молодшого колеги, просить Ассоль показати конспект майбутнього заняття. Прочитав і каже: «Все вірно, але де ж «ізо-минка» уроку? Попрацюйте, будь ласка, іще». Ассоль розуміла: це ж все для більшої зацікавленос-

ті учнів і в конкретній темі уроку, і в іноземній мові взагалі. Тим паче, що так уже боліше зачепили душу слова одного хлопця:

— Для чого мені ваша англійська? Вона мені не подобається і вчити її не буду.

Ось для того, щоб подібних категоричних заяв не траплялося і вишукувалися оті «ізоминки».

З початку нового навчального передбачається друга практика в школі і А. Кисла чекає її особливо. Адже керівником у неї буде всіма любима викладачка факультету іноземних мов Н. В. Армаш. Ассоль захоплено розповідає про неї.

Писати листи? «Що може бути приємнішим! Мої друзі одержують по пошті солідні пакети, а в них списаних листів паперу кільканадцять».

Знаходиться час, щоб відвідати своїх підопічних у Кіровоградському дитячому будинку, над яким студзагін «Факел» взяв шефство. І розповісти про свій СЗ безкорисливої праці, та так, що опісля виявляється на факультеті немало бажаних статистичних бійцями. Все це робить Ассоль від душі. А такій зацікавленості, небайдужості, щирості, постійному бажанні знати і зробити якомога більше, справді можна позаздрити. Незадоволення я почула від дівчини лише при згадуванні про минуле студзагонієське літо, коли «Факел», працюючи у Кам'янці Новомиргородського району, зіткнувся з багатьма труднощами.

* * *

Наша розмова з Ассоль завершувалася, і вона ніби передбачила моє запитання:

— Як я ставлюся до Грінівської Ассоль? — Сприймаю всю і цілком. Такі люди мені завжди імпонують. А чи схожа я на неї? Про це найкраще знає мій Грей...

Т. СТОРОЖУК.
м. Кіровоград.

СЬОГОДНІ У НОМЕРІ

Московський фестиваль гостинно відчиняє двері для багатьох тисяч учасників. Розповідь про одного із делегатів Кіровоградщини читайте на 1-4 стор.

Сьогодні ви робите перші спроби творити вірші, прозу. У кого вам учитися? Звичайно у миститих: вони володіють багатьма секретами і прийомами, мають неабиякий життєвий досвід. Пропонуємо о вашій увазі інтерв'ю з лауреатом республіканської премії імені Ю. Яновського Юрієм ЩЕРБАКОМ. (3-я стор.).

«ХОДІННЯ ПО МУКАХ?»

Нашому училищу торік виповнилося сорок. За цей час підготовлено більше 12 тисяч кваліфікованих робітників зі спеціальностями будівельних профіль для Одеської залізниці. Щороку посилюється вимогливість до підготовки робітничих кадрів, а в загальній перелік професій постійно додаються все нові і нові. Отже, завдання перед педагогічним колективом нашої школи складні і важливі, і вирішувати їх необхідно.

Сьогодні ми маємо для навчання 16 кабінетів, 5 майстерень, одну лабораторію і спортзал. Але все це далеко від того, що ми повинні мати на сьогоднішній день. Так,

майстерні знаходяться в примітивних барачних приміщеннях, робочого інструменту дуже мало — всього 20 штук напильників на три навчальні групи, дуже мало вимірювальних інструментів.

Важко переоцінити, наскільки важливо для учня бачити результати своєї праці. А про яку якість продукції, що виробляється, може йти мова, тим більше, якість професійної майстерності наших вихованців при такому стані. Базовики згадують про нас щороку в липні, коли йдеться до випуску спеціалістів. А ще інколи і після слізних прохань училищу можуть виділити певну кількість будівель-

них матеріалів. На цьому місія шефів закінчується.

Сьогодні учні пішли на винятковий захід — переобладнали актовий зал під навчальні класи, тому, що заняття проходять у дві зміни і найближчим часом розширення навчально-матеріальної бази СІТУ не передбачається.

Особливі труднощі маємо при виході груп на навчальну практику. Це свого роду прямо таки ходіння по муках. Часто хлопці і дівчата тиняються без діла, бо представники базових підприємств не можуть забезпечити їх роботою і робочими місцями. І що ж виходить? Замість того, щоб на переддипломній практиці психологічно підготувати учнів до майбутньої роботи в трудовому колективі, ми створюємо їм додаткові труднощі. Ось тут і слід шукати причини поганого закріплення кадрів. Нічим похвалитися

ЗА РЯДКОМ РЕФОРМИ

ПЕРШИЙ ВИПУСК

94 санітарки лікувальних установ області за три роки навчання без відриву від виробництва здобули середню медичну освіту. Кращі в навчанні є й кращими на своїх робочих місцях: санітарки 4-ї міської лікарні Лідія Бесіда і Людмила Кобець, Людмила Шаботіна із обласного диспансеру, Людмила Іванова із міського полікового будинку та інші.

Л. МАРЧЕНКО,
майстер виробничого навчання СІТУ № 3.

Цей випуск вечірнього відділення Кіровоградського медичного училища імені Є. О. Мухіна — перший. Невдамо молоді медсестри, фармацевти в урочистій обстановці прощались із училищем, викладачами, друзями. Цього ж вечора дніпом молодих спеціалістів отримали 377 юнаків і дівчат стаціонарного навчання.

Разом із молодими радянськими спеціалістами путівки в медичну одержали дівчата з Анголи, Замбії, Лаосу, Лівії, Лівану, Монголії, Судану.

Р. ДАЙДАКУЛОВ.

ЗАВТРА — ДЕНЬ МЕТАЛУРГА

ВОГОНЬ І МЕТАЛ

І в комітеті комсомолу, і в профкомі Кіровоградського чавуноливарного заводу в цей день велася мова про відзначення Дня металурга. Коли ми зайшли до ливарного цеху, то мали вже певне уявлення і про тих, хто працює, і про сам процес виробництва. В якому, як сказали самі плавилиники, — вони без формувальників не основна сила.

І це дійсно так. Майти повні печі і ковші звареного металу та не мати форм, у яких він перетвориться на необхідну деталь чи заготовку, і вся праця, як кажуть, на вітер, ще й перевитрати енергоресурсів. Ось на цій основі і народжується тут дієве, творче соціалістичне змагання. Так, бригада

формувальників члена комсомольського бюро цеху Володимира Борейка, змагаючись із бригадами Михайла Михайлика та Геннадія Булиги, протягом першого півріччя постійно утримує першість у трудовому суперництві.

А їх колеги ливарники забезпечують високий ритм цього плавиного комплексу. Першість серед ливарників утримує нині бригада Леоніда Порсева. До речі, портрет бригадира занесено на Дошку пошани цеху. На кінцеві результати працює із своїми колегами бригадир машиністів мостових кранів Марія Горбачова.

Нині змагання серед трудових колективів чавуноливарного заводу набирає ще вищих темпів. Всі

вони стали на ударну вахту, яка проходить під девізом «XXVII з'їзду КПРС — 27 ударних декад». Результати цього змагання вже сьогодні віддзеркалюються у різкому підвищенні продуктивності праці формувальних бригад сьомої лінії, де бригадирами Михайло Зуєв та Микола Данилов. Нині кожна з них формує за зміну по 300 форм при плані 200. Такі темпи рівнозначні роботі додаткової зміни. Такий резерв одержано за рахунок технічного переозброєння і модернізації фермової лінії.

Отже, зустрічаючи своє професійне свято, металурги ЧЛЗ вже сьогодні вирішують корінні питання підвищення продуктивності праці за рахунок якісного вдосконалення технічної бази виробництва.

На знімку (зліва на право): переможці змагання муляр-пічник Анатолій ПАПУША, формувальник Григорій БУЛИГА та ливарник Володимир САРЖЕВСЬКИЙ.
Текст і фото М. САВЕНКА.

ХОЧ ЛИСТА І НЕ БУЛО НАДРУКОВАНО

Учні Олександрійського медичного училища у своєму листі до редакції скаржилися на незадовільні побутові умови у гуртожитку.

Копія скарги була направлена першому секретареві Олександрійського міського комсомолу А. Юнаку. Ось яку він надіслав відповідь.

— Дана питання розглядалася працівниками міського комітету комсомолу спільно з адміністрацією гуртожитку та навчального закладу. В результаті перевірки встановлено, що в гуртожитку справді не було гарячої води через неможли-

вості використання водоканалізаційною системою самих же мешканців. У даний час подача гарячої води налагоджена.

У декількох секціях не працюють душові з вини будівельників (відсутня гідроізоляція між душовими). Буфету в гуртожитку немає, бо він не передбачений проектом будівництва. Але училища ідальня забезпечує учнів гарячим харчуванням з 9 по 18 годину.

Я УТВЕРДЖУЮСЬ!

Читачі «Молодого комунара» пам'ятають минулорічну публікацію газети «Філософська борода коменданта «вертушки». Особисто для мене вона пам'ятна, бо мова йшла саме про автора цих рядків. Знаю, що тоді було декілька відгуків, у яких засуджувалася моя поведінка. Тепер і я вирішив відгукнутися на той виступ.

Трохи повторюся. Починаючи з дев'ятого класу, я регулярно слухав передачі радіостанції «Бі-бі-сі» та «Голос Америки» і вважаю, що саме це і негативно вплинуло на мою свідомість. Пояснюю згаданий факт тим, що завжди хотілося дізнатися про щось нове, в якійсь цікавій трактовці. Здавалося, що наші газети, радіо, телебачення неоперативно висвітлюють події. Зіставляючи точки зору на один і той же факт, але отриманий з різних джерел, віддавав перевагу західним засобам масової інформації: важко було ламати готовий стереотип.

Публікація в газеті і всі події, котрі з нею зв'язані, змусили мене детально проаналізувати власні дії. Питанням, яке я собі задавав найчастіше, було: «Невже я такий поганий, як про мене написали, невже я ворог своєму народові?». І відповідаючи на нього, я поступово почав утверджуватись у думці, що мисля не завжди правильно. Тепер я почав розуміти, що, не поспішаючи з повідомленнями про окремі події, радянські засоби масової пропаганди і інформації прагнуть до їх об'єктивного висвітлення, не поспішають із передчасними висновками. Зробив я для себе і той висновок, що вся швидко передана західними ра-

діостанціями інформація, не що інше, як окремо взяті, виражені із загального контексту факти. Звичайно, коли над нею там попрацюють, то звучить з окремих випадків таке повідомлення переконливо. Досі дивуюся, як люди, здавалося би зовсім незацікавлені, з такою брехливістю (цей термін спав мені на думку зараз) пристрасно відстоюють свої позиції. І саме ця пристрасність, а відтак і тонкість підгонки фактів, на мій погляд, створюють найбільшу небезпеку. Підліткам, які ще не в змозі (а інколи й не бажають) критично оцінити ситуацію, шкідливо слухати так звані ворожі нам радіоголоси. Можете вірити мені, бо відчув на собі, як часто помилявся.

У тій публікації наводилася моя думка, що поміч Радянського Союзу афганському народові є не що інше, як експорт революції. Власне, вона потім уже стала моєю, коли кілька разів прозвучала з ефіру. Тепер же, як громадянин, я вважаю, що наш уряд поступив правильно. І ці дії найкраще ілюструють гасло «Пролетарі усіх країн, єднайтесь!».

Є в мене й деякі думки стосовно Декларації прав людини, що зикладена у

книзі Курта Вальдхайма «Єдина з світів посада». Якщо зважити на те, скільки держав брало участь у обговоренні і прийнятті кожного пункту, стаз очевидним, що приймалися вони не завжди з перевагою більшості голосів у наш бік. Уваляю, з якими великими труднощами вдалося добитися більшості прийнятого для всіх країн варіанту Декларації.

І, (пробачте за таку довгу сповідь) хочу висловити думку про можливість отримання різного роду друкованої інформації. Наша бібліотека імені Крупської має солідні фонди, але все-таки не завжди можна взяти тут необхідну спеціальну літературу. Лише недавно дізнався, що будь-яку книгу можна отримати по міжбібліотечному абонементові. Гадаю, працівникам бібліотек треба краще пропагувати таку форму.

На закінчення хочу застерегти деяких своїх молодих товаришів, не витрачайте даремно часу на всілякі «голоси». Крім шкоди, вони нічого не дають.

З повагою В. КУТОВИЙ.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Є всі підстави сподіватися, що В. Кутовий дійсно щиро визнає свої помилки. Вдумливе прочитання його листа дає підстави зробити висновок: усім працівникам ідеологічного фронту треба спрямовувати свої зусилля на те, щоб у найповнішій мірі заповнювати навіть тимчасово створений інформаційний вакуум, не боятися відповідати на гострі питання. Якщо ми цього не зробимо, і якщо хоч трохи спізнимося, за нас це зробить ідейний противник, по своєму трактує події. На шкоду нам.

АРЕНА ЗМАГАНЬ — ДНІПРО

Літо в зеніті. Вирве життя в піонерських таборах. Що не день, то подія. Серед пам'ятних — змагання у рамках республіканського тижня плавання, які цікаво пройшли у таборі «Чайка» ордена Трудового Червоного Прапора заводу чистих металів імені 50-річчя СРСР.

У числі перших стартували члени загону «Вікторія». Заплив на 25 метрів виграє восьмикласник Світловодської СШ № 3 Олег Яремченко; серед дівчат перемогла семикласниця Світловодської школи № 10 Світлана Поскрібішева. Успішно виступили також Юлія Жуч-

кова, Аркадій Шумський (загін «Дружба»), Сергій Мазуренко, Олег Лютук («Романтик»).

Усього в змаганнях взяли участь близько 350 дітей.

І. КАРАНТ.
м. Світловодськ.

Автограф

ДЛЯ ЧИТАЧІВ МОЛОДОГО КОМУНАРА

Юрій Щербак

«Молодий комунар» уже знайомив читачів газети з першими лауреатами рес-

публіканської літературної премії імені нашого земляка Юрія Яновського, яка

присуджується за кращі оповідання року, — Євгеном Гуцалом і Миколою Крав-

чуком («МК» за 25 вересня 1982 року і 22 жовтня 1983 року). Третім лауреатом

цієї премії за книгу оповідань «Світлі танці минулого» й публікації в журналі

«Вітчизна» став торік київський письменник Юрій Щербак. Газета пропонує чита-

чам розмову нашого кореспондента з Юрієм Щербаким.

ПІЙМАТИ МАЙЖЕ

— Юрію Миколайовичу, критика відно-
сь Вас до «міських» прозаїків. Зрозуміло, що таке диференціація літератури (в даному випадку — на міську і сільську) дуже умовна і не конен письмен-
нин приймає її. Як Ваше ставлення до
такого поділу?

— Поділ на «міську» та «сільську» лі-
тературу доволі штучний, якщо не ска-
зати — абсурдний. Яку прозу писав Че-
хов? Міську — якщо згадати його «Скуч-
ную історію»? Повітову («Дом с мезо-
йном», «Ионыч»)? Сільську («Мужики»,
«В овраге»)? А Лев Толстой? Або згадаймо
Фолкнера, який писав складну, ба-
гато з чому експериментальну, нелегку
до розуміння прозу, в якій описував і
місто, і маленькі ферми вигаданого ним
світу «Йокнапатофи». Думаю, що ко-
жен письменник відрізняється від ін-
ших братів по перу насамперед не при-
належністю до схематично застосовано-
го поділу на прозу так звану «виробни-
чу», «про науково-технічну інтелігенцію»
і т. д., а — своєрідністю свого бачення
світу. Своєрідністю і неповторністю своєї
стилістики не в поверховому розумінні
цього слова, а в її глибинному виражен-
ні, бо стиль — це і є те, з чим при-
ходить письменник на люди: у зчепленні
слів і деталей, ситуацій і діалогів, у ма-
нері зображення героїв, їхнього духово-
ного і фізичного життя. В усьому цьому,
з чого твориться література, і полягає
індивідуальний стиль письменника, його,
якщо хочете, філософія. Якщо підходи-
ти до творчості так, тоді Чехов не роз-
членовується на Чехова «міського» і Че-
хова «сільського», а залишається всюди
самим собою, про що б він не писав.

Сказане, звичайно, не знімає реалізм
нашого літературного життя. Сьогодні з
особливою гостротою на сторінках жур-
налу «Київ» розгорнулася дискусія про
«міську» і «сільську» прозу. Йдеться, як
на мене, про надзвичайно важливий фе-
номен соціологічний, який має своє від-
биття у літературних процесах. Якщо
порівняно недавно 70—80 процентів на-
селення України жили в селах, де побут
зберігав у собі багато прадавніх рис,
притаманних старовинній громаді — і цей
побут плюс колективна народна пам'ять
(фольклор) великою мірою впливали на
світосприйняття й звички селян, що зна-
йшло свій вираз у багатьох творах укра-
їнської літератури від Нечуя-Левицького
чи Панаса Мирного до Михайла Стел-
маха чи Василя Земляка, то сьогодні
склалася нова демографічна ситуація:
більшість населення нашої республіки
живе в містах, працює на великих про-
мислових підприємствах, охоплена за-
гальною системою таких потужних кана-
лів масової інформації, як телебачення,
радіо, кіно; змінилося не тільки місце
перебування людини і її заняття (одне
діло — бути хліборобом, живучи в гар-
монії з природою, інше — працювати на
конвеєрі сучасного автомобільного за-
воду), великою мірою змінилася і змі-
нюється психологія такої урбанізованої
людини... Отож, цілком нормально річ,
що з'являються письменники — діти міс-
та, — які органічно увібрали в собі всі
стрімкі ритми сучасного міста, для яких
воно — не чужий і ворожий Лабіринт
(так описували у 20—30-ті роки місто де-
які українські письменники), а — близь-
ке, рідне серцю, хвилююче явище ХХ

століття, найдо-
рожча батьківщи-
на, в якій народи-
лися й жили твої
батьки, де наро-
дився й живеш ти.
З цього погляду я
важко себе мі-
ською людиною
(що не означає,
що я не люблю
села чи недооці-
нюю поезії сіль-
ського, ба навіть
хутірського жит-
тя), а відтак — мі-
ським письменни-
ком. Певен, що
таких «міських»
письменників де-
далі більше буде
в українській літе-
ратурі.

коли я почувався щасливим...». Чи не
про себе, не з власного досвіду ці рядки?
Якщо можна — прочиніть нам ширше
двері до своєї творчої лабораторії: скіль-
ни часу пишеться у Вас оповідання; з по-
чатку й до кінця чи по-іншому; пишите
кілька оповідань відразу чи беретесь за
наступне тільки тоді, як закінчите попе-
реднє; працюєте щодня чи коли прихо-
дить натхнення?..

— У попередній відповіді, я здається,
трохи «прочинив двері до своєї творчої
лабораторії». Правда, сам вислів «творча
лабораторія» здається мені занадто уро-
чистим. Так само сміливо, як «храм па-
уки». Який храм? Працюючи в цьому
«храмі» 26 років, не називав би це так
ініціально. Але справа не в тім. Так от: опо-
відання виписує довго, іноді болісно. Іно-
ді з якогось незрозумілого зерняття, де-
талі. «Процання з Динозавром», напри-
клад. Давно, кілька років уже мене не-
покоїв один спогад, щось муляло думку:
як танцює маленька дівчинка, як дивит-
ся на неї стара балерина. Я не знав —
про що буде оповідання, які його герої,
сюжет, але знав, що колись ці дівчинка
вийде з мене. Даруйте за (фізіологізм
(природний для мистця), але цей процес
подібний до вагітності: коли ж надходить
час «родів», то саме написання тексту
може зайняти зовсім небагато часу: днів
2—3, залежно від завантаженості та ін-
ших чинників. Нантрудніше почати писа-

— Більшість Ваших оповідань — про
життя столичних лікарів. Безпосередня
робота в лікарнях, спілкування з меди-
ками-науковцями дає Вам багатий мате-
ріал для творчості. Але ж, мабуть, і за-
бирає багато — професійному літерато-
рові насамперед потрібен час?

— Велика кількість лікарів і медичників
в моїх творах повністю відбиває особли-
вості моєї біографії: у 1949 році, коли мені
було 15 років, я поступив до Київ-
ської фельдшерсько-акушерської школи
(тепер — медичне училище), через 3 ро-

НЕДОСЯЖНУ МИТЬ

ки — до Київського медичного інституту,
одразу ж після закінчення інституту пі-
шов працювати у Київській науково-до-
слідній інститут епідеміології та інфек-
ційних хвороб — і працюю в ньому до
сьогодні, маючи вже 26-річний трудовий
стаж. В інституті закінчив кандидатську
і докторську дисертації з проблем епіде-
міології особливо небезпечних хвороб,
тут був нагороджений орденом Трудового
Червоного Прапора за участь у бо-
ротьбі з особливою небезпечними інфек-
ціями. Пишаюся цим — і роботою своєю,
корисною для людей, і нагородою. Але,
як завжди, кожна істина діалектична, су-
перечлива. Чим більше віддавав я часу
медицині, чим сильніше захоплювався
тою чи іншою науковою проблемою, тим
менше часу мій приділяти літературі...

— Коли читаєш Ваші оповідання, то не
перестаєш дивуватися з того, як добре
автор знає життя своїх героїв. До дріб-
ниць. Принаймні таке враження у мене
залишилося після прочитання «Світлих
танців минулого». Довго Ви досліджували
життя танцюристів? Ви завжди пишите з
моделі чи «видумуєте» героїв, ситуації,
конфлікти?

— Що значить — «вивчати» життя ге-
роїв, «досліджувати» його? Ми всі — і
письменники, і неписьменники — живе-
мо в житті (даруйте за таку тавтологію),
воно нас оточує щільно щохвилини, що-
дня, ми знаємо багато таємниць, які
розкриває перед нами життя по мірі
того, як зростаємо, дозріваємо, старіє-
мо, народжуємо дітей, ховаємо близь-
ких людей, бачимо кохання, зраду, щас-
тя, горе... Для того, щоб пізнати таке
життя, не треба брати гворчих відряд-
жень: треба мати очі, щоб бачити, ву-
ха — щоб чути, совість — щоб оціню-
вати по максимальній моральній шкалі
людські вчинки (а насамперед — власні
вчинки), ну і звичайно, треба мати хоч
трохи таланту, щоб зуміти про це прав-
диво написати. Коли пишу оповідання —
часто ставлю себе на місце своїх героїв,
уявляю себе в подібній ситуації. І тоді
раптом приходять заїзди (як внутріш-
ній голос) пронизливе бачення деталей,
відчуття слів і вчинків. І ще одне. Яка б
не була переконлива чи приваблива мо-
дель перед твоїми очима, але письмен-
ник завжди «видумує» героя, створює
якусь нову психологічну модель, що ви-
пливає з конкретного тексту, конкрет-
ної взаємодії різних, часто випадкових,
чинників. Без випадковості не може бу-
ти справжньої літератури. Буде інструк-
ція, правила поведінки, схема. Життя
завжди в чомусь алогічне й випадкове.

— Дозвольте прочитувати кілька ряд-
ків з Вашого оповідання «Прогулянка по
морю». Ось вони: «...Легкість завжди
підозріла...». Я став болячись легко написа-
ти оповідання і сценаріїв. Легких грошей
і легкого успіху, а якому є щось амо-
ральне. Я став писати важко й мало, і
грошей у нас небагато, але бувають дні,

ти, написати першу сторінку. Потім вже
швидше йде діло. Пишу, часто не знаю-
чи, чим це сніжитися. Як сам дивуюсь —
чому ж саме так? Чи пишу щодня?.. Чи
дозволяє це робити мій медично-науковий
(а зараз ще й публіцистично-громадський)
життя? Не завжди. Отож, вважати вели-
ким щастям, коли можу писати щодня,
коли виходжу, поринаю в роботу, коли
тигну до письмового столу, бо цікаво
працювати, хочеться бачити свій текст,
жити в ньому. Такі щасливі моменти
життя бувають, коли прийжджаю до Ір-
пінського будинку творчості. Самотність,
гармонія з природою, незалежність від її
стану чи примх погоди, можливість жити
без сусіт, без напруження за кермом ав-
томобіля, без телефонів...

— Юрію Миколайовичу, Ви пишите
оповідання, повісті, п'єси, кіносценарії,
видрукували роман, багато перекладаєте,
виступаєте з публіцистичними статтями,
нерідко глядачі зустрічаються з Вами на
телеекрані. Нарешті, зовсім недавно на
прилавках книгарень з'явилася Ваша пер-
ша книжка віршів. То хто ж усе-таки
Ю. Щербак — новеліст, драматург, публі-
цист?.. І чи не образив Вас слово «універ-
сал», яким Вас «охрестили» ще в роки
навчання в медичному інституті?

— Мою «розкиданість» по професіях
та жанрах, думаю, треба сприймати, як
об'єктивну реальність, як особливість
моєї психіки, моєї нервової системи. Не
я перший, не я останній. Багато було і
до мене митців «розкиданих»: один
приклад Т. Г. Шевченка: художник, поет,
музикант, прозаїк, скульптор, науковець
(багато матеріалів про перебування Та-
раса Григоровича на засланнях свідчать
про це), архітектор (так, так, згадаймо
проект хати, створений Шевченком!) і
т. д. А ось другий приклад. Людина, яку
я особисто знав: польський письменник
Ярослав Івашкевич. Поет, прозаїк, філо-
соф, публіцист, критик, драматург, пере-
кладач, есеїст, музикознавець. Я ні в
якому разі не порівнюю себе з назва-
ними вище людьми, а просто хочу ска-
зати, що все в житті буває... Важливо ли-
ше точно обирати жанр: не плутати вірш
з драмою, а прозу — з публіцистичною
статтею.

— Перші лауреати республіканської лі-
тературної премії імені Юрія Яновського
висловили свої думки про стан «малої
прози» на Україні («Молодий комунар»
за 25 вересня 1982 року і 20 жовтня 1983
року). Читачі хочуть почути її від Вас.

— Серед українських письменників се-
реднього і молодшого покоління можна
почути багато нарікань — великою мі-
рою справедливих і самокритичних. Йде-
ться про вплив української літератури
на загальносоюзний літературний про-
цес. Вплив, на жаль, не такий значний і
великий, яким би мав бути. Адже по-
мітне місце в духовному житті рідян-

ського народу посідає зараз білоруська
воєнна проза, естонський «малый ро-
ман», грузинська поетична проза, пре-
красні, глибокі твори російських про-
заїків В. Астаф'єва, В. Белова, В. Распу-
тіна, Ю. Трифонова, Ф. Абрамова, мол-
давська драматургія, вірменська поезія.

Ми незадоволені самими собою, і це
добре. Це добра ознака. Запорука май-
бутніх наших успіхів. Але, підходячи до
самих себе самокритично, не посипай-
мо попелом свої голови. За останні де-
сять — п'ятнадцять років саме українська
«мала проза», саме новелістика апевне-
но і оригінально зазвучала у всесоюзній
літературі, здобувши і широкого розголо-
су, і вдячність читачів далеко за межа-
ми України. Мені довелося бути в Баш-
кирії під час днів української літератури
і я бачив, як, скажімо, в молодому місті
Нефтекамську читають, знають, поважа-
ють таких новелістів, як Є. Гуцало чи
Г. Тютюнник. І якщо реально дивитися на
ситуацію, перспективи нашої «малої
прози» добрі. Ще краще було б, якби з
неї виросла і «проза велика» — на міру
творів Айтматова, Авіжюса чи Матеве-
сяна.

— В статті «Уроки справедливості»
(«ЛУ» — жовтень 1984 р.) Ви сказали, що
нашій літературі нині бракує наступаль-
ності, викривальної сили: «...Чи з'явився
сьогодні хоч один роман на рівні Гоголя
чи Достоевського, в якому був би стве-
рений художній, психологічно достовір-
ний портрет... діла?». Ці рядки я проци-
тував для того, аби запитати: чи не пи-
шеться уже такий роман у Юрія Щербак-
на? Над чим працюєте нині? Нирогоград-
цям зокрема цікаво буде довідатися про
екранну долю Вашого кіносценарію «Си-
ни баштанської республіки», де йдеться
про живих нащадків учасників народно-
го повстання 1918 року, які були прото-
типами героїв «Думи про Британну» на-
шого земляка Юрія Яновського.

— Про гворчі плани казати боюся. Буа
би щасливий, коли б міг зробити те, до
чого закликаю в своїх публіцистичних
статтях. Взагалі — єдність слова і діла,
помислів і вчинків вважаю одним з най-
головніших моральних обов'язків люди-
ни. Обов'язків, яких ми не завжди до-
тримуємося. Щодо кінофільму «Сини
Баштанської республіки»: він був реалі-
зований на київській кіностудії хро-
нічно-документальних фільмів десь у
1966—1967 роках режисером Р. Фощен-
ком, який, на жаль, недовзі після цього
трагічно загинув. Це була моя перша
серйозна зустріч з творчістю і героями
Юрія Яновського. Працюючи в архівах,
вивчаючи документи повстання, читаючи
свідчення його учасників, я все більше
і більше переконувався в тому, що той
неповторний («романтичний» за дуже
неточною, на мій погляд, термінологією
багатьох критиків і письменників) стиль
Юрія Яновського, оте поєднання висо-
кого і низького, ніжнього і брутального,
смішного і трагічного — все це народи-
лося в надрах народного життя часів ре-
волюції, все було притаманне саме оцим
степовим просторам, людям, які тут жи-
ли, боролися, вмирали — і все це було
почуте таким талановитим і вразливим,
інтелігентним письменником, яким був
Яновський. Почуте і зафіксоване на па-
пері, в тексті. Наш фільм було озвучено
голосами свідків революції. Часами зда-
валося, що заговорили герої «Чотирьох
шабел» чи «Вершників»! Юрію Янов-
ському вдалося те, про що може тільки
мріяти кожен письменник: розповісти
про свою добу мовою оригінальною, не
запозиченою ні в кого, стилем, який
повністю відповідає стилю самої епохи,
самого народу... Відгоді полюбили Юрія
Яновського, до речі, одного з найбільш
«міських» українських письменників (зга-
даймо хоча б його «Майстра корабля»).
Але те, що було органічним, природним,
невимушеним для Юрія Яновського,
стало штучним, фальшиво-патетичним
для деяких його псевдопродовжувачів,
а точніше кажучи — епігонів.

— Юрію Миколайовичу, одне з Ваших
оповідань називається «Щасття». Мати
щасття прагне кожна людина хоча розу-
міють його по-різному (навіть так як Ан-
тон Птуха, герой твору). Що означає, по-
вашому, — бути щасливим?

— Для мене це — жити в повній згоді
з власною совістю, мати можливість зай-
матися улюбленим ділом: писати (і публі-
кувати) те, що лежить на серці, найго-
ловніше, найсокровенніше; знати, що
близькі люди живі й здорові; подеколи
відчувати самотність, перебуваючи на-
одинці з природою або віч-на-віч з
улюбленою книгою (таким небагато). Що
таке щасття? Це дивовижно коротка мить,
майже недосяжна — і в цьому криється
таємниця щасття. Інколи щасття приходить
зовсім несподівано, зовсім не в тих ви-
мірах, про які казав вище: просто прилі-
тає, як неочікувана птиця, як раптове
кохання, і проспівавши свою коротку
пісню, відлітає.

Розмову зі В. БОНДАР.

ДУМКИ, ВІДГУКИ, РЕЦЕНЗІЇ

Азбука
для двох

У видавництві «Молода гвардія» цього року вийшла книга «Ми і наша сім'я». Над нею працювали письменники і журналісти, вчені, педагоги, медики, юристи. Присвячена вона молодим, точніше — молодятим.

...Позаду дитинство з його радощами і маленькими прикрасами, юність з її нестримними мріями і великими надіями. А попереду — спільне доросле життя, довгий і не завжди легкий шлях. Дбайливе терпляче створення щасливої сім'ї, вирішення щоденних, іноді досить складних завдань з багатьма невідомими.

Мета книги — допомогти вирішити це без великих труднощів і помилок. Ця «азбука для двох» підкаже вам, як краще будувати взаємини у сім'ї, на що звернути увагу і чого уникнути — адже нелегко до всього дійти самостійно.

Вам доведеться справді вивчити одне одного, навчитися повсякчас поєднувати свої інтереси, потреби і звички, приймати розумні рішення. Якщо ви кохаєте одне одного — все у вас вдасться, тому, що тільки кохаючи по-справжньому, можна розуміти і вірити, підтримувати і допомагати одне одному...

Цікава побудова збірки: тут і вірші про кохання, і консультації юриста, і розповіді про «культування» в сім'ї таких необхідних пошуттів, як повага, такт; гумор і поради сексологів. І педагогічні роздуми нашого видатного земляка О. Сухомлинського, думки батьків багатодітного сімейства Б. і Л. Нікітіних,

КЛУБ
МОЛОДОЇ СІМ'Ї

також багато порад молодій господарці і матері. Є й веселі афоризми, а в кінці — список аналогічної літератури.

Чимало нових обов'язків, труднощів, обмежень з'являється у людей, які вступили в шлюб. Але якщо вони розумно, з любов'ю будуватимуть своє сімейне життя, то неодмінно одержать велику радість, — до цієї думки підводять молодожонів автори книги.

В. КОЗЛОВА,
завідділом міського
абонементу обласної
наукової бібліотеки
ім. Н. К. Крупської.

Хоч мені уже 42, цікавлюсь газетною сторінкою «Клуб молоді сім'ї». Чи правильно виховую дітей? — так часто я питаю себе, читаючи матеріали на цю тематику. Прочитавши «Дилему» в останньому випуску, захотіла поділитися думками.

Ми з чоловіком з багатодітної сім'ї: у моєї мами було 13 дітей, у чоловікової — четверо. Якось звичним було тому з ма-

ЧИТАЧ ПРОДОВЖУЄ РОЗМОВУ

ПРАЦЯ ЗДРУЖУЄ

лих літ допомагати батькам по господарству. Нині у нас троє дітей, старшому сину 18 років, дочці — 16. Є ще й малий Сашко — ходить в дитсадок. Змалку привчав їх до роботи, бо впевнена, що праця здружує їх, і

навчить аніти цін справжнім почуттям. Дуже вдячна своїм свекрусі — вона виховала сина, котрий з самого початку не ділив роботу на жіночу й чоловічу, а в усьому мені допомагав і допомагає.

Вільного часу у нас не

так і багато: я працюю продавцем, чоловік інженером. В господарстві — корова, телиця, поросята, кури. Чи ж я одна без допомоги чоловіка і дітей впоралася б?

Так що Олександра, про якого мова у статті, виховали йогоїстом. Тільки людина, яка не навчилася поважати жінку й дітей, буде так жити, як він.

Н. ГАЕНКО.

смі Устинівка.

Спинись, хвилино, гарна ти!

Фотоетюд В. ГРИБА.

ЦІКАВИНКИ

Реальна шкода

Мати, котра тримає на руках немовля, що зайшлося плачем, витримуватиме галас, який порівнюється до шуму пневматичного молота — такої думки американський учений В. Бостром. Інтенсивність плачу немовляти із відстані 12 сантиметрів сягає 100—117 децибелів. Пневматичний молот «галасує» із силою в 110—120, а пилка по металу — 108—116 децибелів.

Тільки

для одружених

«Дівчата, допоможіть нам! Будемо мати роботу лише за умови, якщо оженимося. Якщо захочете, розідемося потім без проблем!». Таке дивне оголошення з'явилося в одній з газет іспанського міста Овієдо. Під ним підписалися п'ятеро безробітних молодиків, котрі шукали роботи в новій філії певного підприємства. Фірма, виявляється, заявила, що не братиме на роботу кавалерів, бо першість мають безробітні... одружені чоловіки.

Шукаю наречену

Найвища у світі людина (за книгою рекордів Гіннеса) мешкає в пакистанському місті Карачі. Це 28-річний Мохаммед Алам Чана, зріст якого 2,51 метра, а вага — 208 кілограмів. Мохаммед пишається своїм рекордом, однак зізнається, що це пов'язано із багатьма незручностями. Перша — ніяк не одружитися із дівчиною, котра б підходила йому принаймні зростом.

Ще один рекорд

Шведка Май-Ліз Йогансон потрапила до книги Гіннеса тому, що в'язала на спицях протягом... 101 години. Регламентом їй було дозволено щогодини робити не більш як 5-хвилинні перерви.

Фото Ю. НАБАТОВА.
Фотохроніка ТАРС.

У вас малюк...

Немовля кричить годинами. Що з ним — хворе, голодне, замерзло? Сказати про свої незручності воно не може, і мати у відчай. Тим часом не так вже й широке коло причин, що викликають плач немовляти, треба лише вміти їх розпізнавати.

Ви не будете думати, що новонароджений кричить від голоду, якщо встановите чіткий режим його годування — в один і той же час із перервою на ніч не менше шести годин і регулярною перевіркою ваги. Це зручно для вас — не будете раз по раз смикатися до маля, і в дитини виробиться умовний рефлекс на приймання їжі в певний час. Це сприяє і поліпшенню апетиту. Отже, не голодний, а кричить. Може, хоче пити? Дайте кілька чайних ложок кип'яченої води. Подивіться, чи не мокрий. Пелюшки мийте якомога швидше. Поміняли — не замож. Придивіться уважніше, як маля тримає голову. Якщо дуже часто крутить врізобіч — у нього болять вуха, і тут потрібно негайно звернутися до лікаря. Якщо постійно піднімає зігнути в колінках ніжки — болить живіт. Дайте кропивої волчички (продається в аптеці), поверніть дитину на деякий час спинною вгору; при цьому можна покласти під живіт невеличку подушечку.

Допомагає легке масажування животика за годинничковою стрілкою.

Посилени «звукові сигнали» і навіть підвищення температури без ознак хвороби часто викликаються перегрівом. Надворі 27 градусів тепла, а мама зодягла маля у шерстяний в'язаний костюмчик і мохерову шапочку, поклала його в коляску під теплу ковдру, куди доступ повітря й так утруднений. Сама ж іде в легенькому сарафані і дивується, чого малому не вистачає. Відповідь проста — бавовняного чепчика, фланелевих кофтинки та повзуників і відкритої коляски. Брати на руки чи ні (а раніше часто стоїть перед батьками. Тут шкідливі обидві крайності. Хлопчик маля після найменшого писку — не вистачить ні часу, ні терпіння. Зовсім не брати — це позбавляти його таких необхідних і в ранньому віці виявів ласки і любові. «Через раз» буде найприйнятнішим для обох сторін варіантом.

Такі засоби заспокоєння, як пустушка і заколювання, можна застосовувати, але тільки після того, як переконатися, що дитина не хвора. І не часто, щоб не закріплювалася звичка. Пустушка, крім цього, може зумовити неправильний прикус зубів, та й у стерильній часі її тримати її важко.

ЧИТАЧ ПРОСИТЬ
ПОРАДИГречність —
вічна риса

Мешкаємо ми з батьками у тримісній квартирі, старший брат Сашко — вчиться. Тож, мабуть, нічого дивного, що в моїй кімнаті часті гості. Серед них є давні друзі, хтось — із нових знайомих, загалом — цікава компанія.

Усі вони переважно май респектні (ходжу до дев'ятого класу), тож коло інтересів у нас приблизно однакове. Та «делікатні» ситуації виникають якраз не під час суперечок чи дискусій з приводу якихось там ансамблів чи книг. Просто дехто з них (зауважу, без мого на те згоди) береться пограти мене, господаря, як себе поводити. Це, щоправда, носить доброзичливий, дружній характер. Та іноді я грубіяню — просто не в силах стриматися.

Як байдуже, скажіть, можна слухати таке: «Що ти за хазяїн, коли гості замість тебе наводять лад в кімнаті!..». Або: «Вимкнути телевізора, коли підеш додому — дивитимешся по дорозі...» і т. д. скільки заодно...» і т. д. Наче якомусь хлопчиську! Не подумайте, що я не маю уявлення про правильний тон. А от свої власні манери, вважаю, у кожного мають бути. Хто мені заперечить?

Леонід Б.

М. Олександрія.

ВІД РЕДАКЦІ. А що б ти порадив, читачу, Леоніде?

**Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.**

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.

На украинском языке.

НАША АДРЕСА:
316050, МПС,
м. Кировоград,
вул. Луначарського, 36.

ТЕЛЕФОНИ: редактора — 2-45-00; відповідального секретаря — 2-46-87; відділу комсомольського життя — 2-46-57; листів і масової роботи — 2-45-36; пропаганди — 2-45-36; учнівської молоді — 2-46-87; військово-патріотичного виховання та спорту, фотолaborаторії — 2-45-35; оголошень — 2-56-65; коректорської — 3-61-83; нічної редакції — 3-03-53.

Газета виходить у вівторок, четвер і суботу.

Друкарня імені Г. М. Димитрова
видавництва
«Кіровоградська правда»
Кіровоградського обкому
Компартії України
м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.